

"اقتصاد اجتماعی"

برنامه توسعه اقتصادی،
اجتماعی، فرهنگی و سیاسی،

۳

عدالت اجتماعی
رونق اقتصادی
زندگی برازنده ایرانی

- محسن مهرعلیزاده -

سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری

**برنامه توسعه محور
برای سیزدهمین دوره انتخابات
ریاست جمهوری**

"اقتصاد اجتماعی"

برنامه توسعه اقتصادی،

اجتماعی، فرهنگی و سیاسی

دوره ۴-۱۴۰۰

محسن مهرعلیزاده

اقتدار مدیریتی مبتنی بر تامین عدالت اجتماعی، زندگی
شرافت‌مندانه برازنده ایرانی، آسایش و آرامش از طریق
علم، دانایی، کارآمدی و مهارت مدیریتی

اشتغال، رشد تولید و اقتدار شهروندی

اقتصاد اجتماعی: تحول در اقتصاد برای ثبات، پایداری
و پیشرفت اجتماعی

فهرست مطالب

۹	چکیده اجرایی
۱۵	پیشگفتار
۱۹	۱- مقدمه
۲۵	۲- فرصت ها و تهدیدها در وضعیت کنونی
۲۹	۳- چشم انداز مطالبات ملت بزرگ ایران
۳۱	۴- ماموریت دولت براساس مطالبات جامعه
۳۳	۵- سیاست های مورد انتظار مردم
۳۷	۶- راهبردهای کلی و اقدامات دولت در دوره ۴ سال
۳۷	۶-۱- کارآمد نمودن مدیریت دولتی
۳۸	۶-۲- اقتصادی
۴۰	۶-۳- طرح هدفمندسازی یارانه های انرژی
۴۱	۶-۴- حفاظت از و بهینه سازی محیط زیست
۴۲	۶-۵- اجتماعی
۴۴	۶-۶- فرهنگی
۴۵	۶-۷- سیاست داخلی
۴۶	۶-۸- سیاست خارجی
۴۷	پیوست

چکیده اجرایی

برنامه دولت سیزدهم جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با چالش‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی براساس الگوی حکمرانی **اقتصاد اجتماعی** طرح‌ریزی شده و اینک حضور پیشگاه مردم آگاه، فهیم و بزرگوار ایران تقدیم می‌گردد. در برنامه حاضر ضمن ارایه چشم‌انداز الگوی حکمرانی **اقتصاد اجتماعی**، تعریف مشخص از ماموریت دولت ارایه می‌شود و در پی آن و پس از اشاره به نقاط قوت، ضعف، تهدیدها و فرصت‌های کشور، تبیین سیاست‌ها و اهداف کیفی و کمی برای دوره ۴ ساله ۱۴۰۰-۴ انجام می‌گیرد. به دنبال آن برنامه‌های مشخص در زمینه‌های مختلف قابل مشاهده است. ویژگی مهم این برنامه آن است که براساس یک مدل حکمرانی مشخص مبتنی بر علم، تجربه جامعه بشری و اعتباربخشی شده در کشورهای مختلف جهان (به‌ویژه آلمان، ژاپن و چین) طرح‌ریزی شده و اهداف کمی در بخش‌های مختلف و شیوه تامین و تخصیص منابع توضیح داده شده است. اجزای برنامه پیشنهادی برای اداره کشور در دوره ۴-۱۴۰۰ به ترتیب زیر می‌باشد.

۱- چشم‌انداز مطالبات مردم ایران

الف- تحقق زندگی شرافت‌مندانه و شایسته مردم ایران مبتنی بر کرامت انسانی

ب- ایجاد جامعه‌ای مبتنی بر عدالت اجتماعی و فرصت‌های مشارکت
یکسان در امور جامعه برای همه ایرانیان

پ- ایجاد جامعه‌ای حافظ حقوق مادی و معنوی شهروندان، آزادی
اندیشه، اجتماعی و سیاسی

ت- ایجاد جامعه‌ای نوآور، خلاق، مبتکر و دارای فرهنگ بالا، امنیت
داخلی و خارجی پایدار، یکپارچگی همه اقوام ایرانی توأم با
احترام متقابل بین همه اقوام و آحاد جامعه

ث- جامعه‌ای مستقل و توانمند با جایگاه قدرتمند در تعاملات بین‌المللی در
همه ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و پیش‌برد
همکاری با کشورهای جهان بر اساس عزت، حکمت، مصلحت و
احترام متقابل

ج- احترام به حقوق همه ملل جهان و مشارکت در تلاش‌های جامعه
بشری برای توسعه پایدار، صلح، ثبات و زندگی شایسته انسان‌ها

۲- ماموریت دولت اقتصاد اجتماعی

الف- حافظ منافع ملی، امنیت داخلی و بین‌المللی، نگهبان حریم
خصوصی افراد حقیقی و حقوقی

ب- دولت مقتدر با مدیریت کارآمد مبتنی بر حکمرانی خوب بر اساس
حداکثر مشارکت مردم در امور جامعه و توسعه دهنده عدالت
اجتماعی مبنی بر ایجاد فرصت‌های یکسان برای آحاد جامعه

پ- حافظ حقوق بشر، نگهبان حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی
و سیاسی مردم و پاسخگویی در پیشگاه مردم

ت- تسهیل کننده مشارکت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مردم و در
سرنوشت جامعه

ث- توسعه دهنده شفافیت و جلوگیری از هرگونه فساد و رانت های
اقتصادی، سیاسی، خانوادگی و اطلاعات

۳- سیاست های کلان

الف- توسعه فعالیت بخش خصوصی در اقتصاد در چارچوب بازار رقابتی
و خروج دولت از امور اجرایی اقتصادی و اجتماعی

ب- توسعه انسانی به عنوان عامل اصلی ایجاد مزیت رقابتی و پیش برنده
توسعه پایدار جامعه

پ- اولویت دهی به بخش غیردولتی در اجرا با تاکید بر حفظ نقش
سیاست گذاری و نظارتی دولت برای بیشینه سازی منافع اجتماعی و
کمینه سازی هزینه های بیرونی و اجتماعی

ت- قانون مداری و قانون گرایی و تفکیک نقش و متولیان حوزه های
اجرایی و تقویت سیاست گذاری، تقویت نظارت حاکمیتی و گسترش
نظارت اجتماعی بر امور جامعه

ث- حداکثر بهره برداری از ساز و کارهای بازار رقابتی، الگوهای اقتصاد
سبزو ایجاد موانع بر شکل گیری انحصارات

ج- توسعه دیپلماسی فعال در جهت حفظ و بسط منافع ملی، گسترش
تعامل و گفتگو و بهره برداری از امکانات بین المللی برای شتاب دهی
به توسعه پایدار جامعه

۴- اهداف کلان برای دوره ریاست جمهوری

الف- اهداف کلان کیفی

- تدوین نقشه راه توسعه پایدار جامعه
- طراحی گام ها و مراحل براساس نقشه راه
- سازماندهی حکمرانی خوب و مقتدر و حافظ منافع ملی کشور و برای ارتقای سطح زندگی مردم ایران و حراست از حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مردم
- توسعه بستر لازم برای مشارکت وسیع مردم در امور جامعه
- سازماندهی نظام فراگیر نوآوری بر اساس فعالیت و ابتکارهای افراد حقیقی و حقوقی
- شکل دهی مناسب به دیپلماسی فعال برای حفاظت از منافع ملی، گسترش اقتدار ملی، مشارکت در تلاش های بین المللی برای مقابله با چالش های جامعه بشری و ارتقای جایگاه ایران در جامعه جهانی
- افزایش نقش بخش خصوصی در اقتصاد از طریق ایجاد بازار رقابتی و جلوگیری از شکل گیری هرگونه انحصار در اقتصاد کشور

ب- اهداف کلان کمی در دوره ۴ ساله ریاست جمهوری

- دگرگونی ساختار بودجه و هزینه کرد دولت براساس کارایی و تخصیص کارآمد منابع و هزینه کرد و محدود نمودن درآمد دولت به درآمدهای مالیاتی

- کاهش وابستگی بودجه دولت به درآمدهای نفتی به صفر در پایان دولت
- اجرای هدفمندی یارانه انرژی در راستای کاهش وابستگی اقتصاد به دولت، ارتقای بهره‌وری و کاهش یارانه‌های انرژی به ۴۰٪ آن در سال ۱۴۰۰ در دوره چهار ساله با اولویت صنایع به شدت انرژی‌بر، سایر صنایع، کشاورزی و حمل و نقل و عدم افزایش قیمت‌های انرژی برای خانوارها
- تخصیص کل منابع حاصل از کاهش یارانه انرژی خارج از بودجه دولت به امر سرمایه‌گذاری از طریق بخش خصوصی، افزایش قدرت خرید مردم و ارتقای سطح بهره‌وری کل اقتصاد
- افزایش کل سرمایه‌گذاری از طریق بخش خصوصی در اقتصاد بطور متوسط به میزان ۳۰٪ در سال در دوره ۴ ساله
- کاهش نقش دولت در اقتصاد به کمتر از ۳۰٪
- کاهش نرخ تورم به یک رقم در طول سه سال اول دولت و پایدار نمودن آن در طول دوره
- افزایش درآمد واقعی ۳۰٪ خانوارهای کشور مربوط به افشار ضعیف جامعه (سه دهک پایین جامعه) به میزان ۲۰٪ در سال از محل منابع هدفمندی یارانه انرژی
- پوشش کامل هزینه‌های بهداشت و آموزش ۵۰٪ خانوارهای جامعه (۵ دهک پایین جامعه) با استفاده از منابع یارانه انرژی

- ارزیابی تسهیلات ارزان مسکن برای ۶۰٪ خانوارهای فاقد مسکن مناسب (۶ دهک پایین جامعه) به میزان ۲۰۲۶ هزار میلیارد ریال (معادل ۸/۱ میلیارد یورو) از محل هدفمندی سازی یارانه های انرژی
- ایجاد شغل جدید به میزان حداقل ۱/۸ میلیون نفر تا پایان دوره سیزدهم ریاست جمهوری
- ایجاد رونق اقتصادی و دستیابی به رشد متوسط حداقل ۶٪ در سال در دوره ۴ ساله

۵- مولفه های اصلی برنامه

- کارآمد نمودن مدیریت دولتی
- رونق اقتصادی
- طرح هدفمندی سازی یارانه های انرژی
- حفاظت و بهینه سازی محیط زیست
- ارتقای جایگاه اجتماعی مردم و گسترش امید اجتماعی
- ارتقای فرهنگ جامعه و با ارزش نمودن کار و تلاش
- شفافیت و جلب مشارکت احزاب در سیاست داخلی
- سیاست خارجی در خدمت توسعه پایدار کشور

پیشگفتار

در جلد‌های اول و دوم موضوع و مبنای حکمرانی **اقتصاد اجتماعی**، مدل مناسب برای مقابله با چالش‌های اقتصادی و اجتماعی و سیاسی ایران، تبیین شد. الگوی **اقتصاد اجتماعی** براساس مفهوم اقتصاد بازار اجتماعی طرح‌ریزی شد که در سیر تکوین و تکامل مفهوم دولت رفاه و براساس تجارب عملی در کشورهای اروپایی توسعه یافته و در عمل اعتباربخشی شده است. مدل اقتصاد بازار اجتماعی الگوی حکمرانی است که بعد از جنگ جهانی دوم در آلمان مبنای فعالیت و تدوین برنامه‌های دولت‌های آن کشور قرار گرفت و در نیمه دوم سده بیستم در عمل اجتماعی برای توسعه توان رقابت اقتصاد آلمان و ارتقای موقعیت اجتماعی و سیاسی آن کشور و گسترش عدالت اجتماعی پیاده شد. دستاوردهای مدل حکمرانی اقتصاد بازار اجتماعی در آن کشور به حدی ارتقا یافت که دهه اول قرن بیست و یکم کاربرد آن در اتحادیه مورد بحث قرار گرفت و به‌عنوان یک مدل اعتباربخشی شده برای پایه‌ریزی اروپای اجتماعی کاربرد پیدا کرد. بررسی تجارب کاربرد مدل اقتصاد بازار اجتماعی و سازگاری آن با تجربه تاریخی و فرهنگ و تمدن ایران در دستور کار این جانب قرار گرفت و تطابق اصول آن با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سیاست‌های کلی نظام و مطالبات مردم ارزیابی شد. در پی ارزیابی کاربرد مفهوم اقتصاد بازار اجتماعی مدل مناسب برای حکمرانی خوب در ایران تحت عنوان الگوی **اقتصاد اجتماعی ایران** طراحی شد. اصول پایه‌ای برای طراحی و نیز پیاده‌سازی

اقتصاد اجتماعی در ایران تدوین گشت که مفاد آن در کتاب چه جلد دوم به حضور مردم شریف و بزرگوار ایران تقدیم شد.

به دنبال طراحی مدل مفهومی حکمرانی مبتنی بر **اقتصاد اجتماعی** تدوین برنامه برای یک دوره ریاست جمهوری طرح ریزی شد که در جلد سوم تحت عنوان **اقتصاد اجتماعی: برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی** ارایه می شود. برنامه ریاست جمهوری یک دوره ۴ ساله را شامل می شود و به کمک آن پایه ریزی الگوی **اقتصاد اجتماعی** در دوره مورد بحث را مدنظر دارد که بر مبنای اجرای سیاست های اصلی دولت به مرحله اجرا در می آید. برای اینکه مردم بزرگوار ایران درک ملموس از برنامه داشته باشند طرح های مشخصی در برنامه تعریف شده است. در این برنامه احیای منابع تخریب شده در جامعه مورد توجه می باشد و این منبع اقتصادی برای حل مسائل و چالش های اساسی جامعه ایران و توانمندسازی اقشار ضعیف جامعه تخصیص داده می شود.

ارایه مقادیر کمی در ارتباط با اجرای برنامه از یک سو برای تعریف مأموریت و مسئولیت ریاست جمهوری در دوره ۴ ساله انجام می گیرد و از طرف دیگر، کمیت های اصلی برنامه شاخص ها و مقادیر لازم برای ارزیابی عملکرد دولت جدید را در دوره ۴-۱۴۰۰ بطور مشخص در دسترس هم میهنان عزیز قرار می دهد. به این ترتیب، این جانب خود را در مورد اجرای برنامه و تحقق اهداف آن مسئول معرفی می کنم.

مهمترین وجه تدوین برنامه براساس کمیت ها و شاخص های معین امکان استقرار نظارت اجتماعی بر عملکرد دولت را فراهم می نماید. این رویکرد از یک سو، نظارت اجتماعی را شکل می دهد و مطالبه گری مردم بزرگوار از دولت را تقویت می کند و از طرف دیگر، دولت جدید را به پاسخگویی موظف و مکلف می کند. در این حالت رئیس جمهور و دولت در مقاطع مشخص زمانی باید پاسخگوی سیاست ها و اقدامات برنامه ریزی شده خود باشد و موفقیت یا عدم موفقیت در فرآیند اجرای برنامه قابل اندازه گیری خواهد بود. در این صورت، اعتماد اجتماعی و رابطه دولت و ملت تقویت می شود و ارتقای اعتماد بین دولت و ملت یک سرمایه بزرگ برای اجرای موفقیت آمیز برنامه خواهد بود. رئیس جمهور و دولت منتخب امکان آن را خواهند داشت تا از سرمایه اجتماعی مبتنی بر گسترش اعتماد اجتماعی برای اجرای موفق برنامه پیشنهادی خود بهره مند شوند که موفقیت یک برنامه و شتاب بخشیدن به پیشرفت اجتماعی دستاورد مهم آن می باشد.

بنده به عنوان خدمت‌گزار مردم شریف، فهیم و بزرگوار ایران و با تکیه بر تجارب مدیریتی و اجرایی از سطح کارشناسی و مهندسی طراحی تا سطوح عالی مدیریت به عنوان معاون رئیس جمهور، معاون وزیر، استاندار در استان‌های بزرگ کشور و مجری و بنیانگذار چندین طرح عمرانی، اقتصادی و فرهنگی با هم‌میهنان عزیز پیمان و عهد برای ادای مسئولیت می‌بندم که با تمام وجود و با توکل به خداوند متعال به اجرای برنامه پیشنهادی اقدام نمایم و با صداقت و شفافیت به پاسخگویی در پیشگاه مردم عزیز و بزرگوار ایران متعهد باشم. این میثاق و اعتقاد راسخ به درک و شعور بالایی مردم شریف ایران، پایه تلاش و کوشش این جانب خواهد بود و با کمک شما مردم بزرگوار قادر خواهیم بود امید اجتماعی به آینده روشن در سرزمین خود ایجاد و نشاط و سرزندگی و اعتماد اجتماعی را بر جامعه مسلط کنیم و براساس آن زندگی برازنده ایرانی را شکل بدهیم.

محسن مهرعلیزاده
اردیبهشت ۱۴۰۰

۱- مقدمه

مبنای تدوین برنامه ۴ ساله برای دوره ریاست جمهوری در سال‌های ۴-۱۴۰۰ الگوی حکمرانی **اقتصاد اجتماعی** است. برنامه پیشنهادی یک سند ملی است که با چشم‌انداز روشن از آینده و براساس مأموریت مشخص رئیس‌جمهور دارای اهداف و سیاست‌های کلان است که براساس آن‌ها راهبردها و سپس اقدامات ملی تعریف و مشخص شده است.

سیاست‌ها و راهبردها معمولاً بر پایه یک دورنما از تحولات در جهان و کشور استوار است و چشم‌انداز افق تحولات جامعه را منعکس می‌سازد و رسیدن به سرمنزل در افق، مسیر طولانی را لازم دارد. در کشورهای صنعتی تدوین چشم‌انداز در دوران بعد از جنگ جهانی دوم صورت پذیرفت و برخی ممالک در طراحی راهبردها و اجرای اقدامات بسیار موفق بودند و در یک دوره چند دهه دستاوردهای مشخصی داشتند.

تجربه بازسازی آلمان و ژاپن در دوران بعد از جنگ جهانی دوم و نیز تجربه چین از سال ۱۹۷۸ به بعد نمونه‌های تاریخی هستند که راهبردهای معین براساس چشم‌انداز مشخص تدوین و به مرحله اجرا در آوردند و دوره زمانی مسیر توسعه و رسیدن به دورنمای تنظیم شده را در مدت چندین دهه به انجام رساندند. جمهوری فدرال آلمان در مدت چهار دهه مشکلات دوران بعد از جنگ جهانی دوم را به‌طور کامل مرتفع نمود و به یک آلمان متحد تبدیل شد و در حال حاضر قدرتمندترین اقتصاد اروپا بشمار می‌آید. چشم‌انداز آلمان متحد و یکپارچه و پیشران اتحادیه اروپا افق توسعه آن کشور بود. ژاپن نیز در مدت چهار دهه به یکی از اقتصادهای مهم و مقتدر

جهان تبدیل شد. کشور چین در یک دوره چهار دهه از یک مملکت کمتر توسعه یافته به دومین قدرت اقتصادی جهان ارتقا پیدا کرد. تعریف چشم‌انداز روشن و درست بر پایه تحلیل واقع‌بینانه از تهدیدها، فرصت‌ها، نقاط قوت و ضعف یک ملت استوار می‌شود و تحقق آن حداقل دو یا سه دهه زمان لازم دارد. گرچه تعریف دقیق چشم‌انداز لازم است ولی تدوین سیاست‌ها و راهبردهای منسجم و مبتنی بر یک نظریه قابل اتکا و معتبر شرط کافی برای رسیدن به افق دورنمای تعریف شده است. در آلمان، ژاپن و چین سیاست‌ها برای یک اقتصاد مبتنی بر رقابت و پشتیبانی از بخش خصوصی کارآمد و کارآفرین تنظیم شد، راهبردهای اجتماعی برای توانمندسازی انسان‌ها و خانوارها، توسعه عدالت اجتماعی و مبارزه با فقر و فساد در اولویت قرار گرفت و سیاست خارجی هر سه کشور بر اساس گفتگو، تعامل، همکاری، تنظیم روابط بر مبنای قواعد بازی در عرصه بین‌المللی و گسترش ارتباطات بنیان‌گذاری شد. به این ترتیب، مشاهده می‌شود که مدل حکمرانی در هر سه کشور مورد بحث بر شالوده اقتصاد بازار اجتماعی استوار بوده است.

اجرای سیاست‌ها و پیگیری راهبردهای مشخص حداقل در یک دوره زمانی یک یا دو دهه ممکن است ولی دوره زمانی مسئولیت یک رئیس‌جمهور یا نخست‌وزیر ۴ یا ۸ سال است و رسیدن به افق مورد نظر در دوره محدود اگر غیرممکن نباشد بسیار دشوار است. بنابراین، بایستی سیاست‌ها و راهبردهای مبتنی بر یک نقشه‌راه باشد و هر یک از مدیران عالی‌برگزیده در دوره مسئولیت خود قسمتی از نقشه‌راه را پیاده کند و مدیر بعدی مسیر را از نقطه مقصد مدیر قبلی و طبق نقشه‌راه آغاز نماید. به این ترتیب، یک نامزد رئیس‌جمهور باید محدوده و قلمرو سفر خود را درست و براساس تحلیل وضعیت موجود و تدوین راهکارهای مناسب تعریف و طبق آن پیمایش را شروع کند و سرانجام ادامه مسیر را به مسئول منتخب بعدی واگذار نماید تا نیل به افق چشم‌انداز ممکن گردد.

یک رئیس‌جمهور منتخب باید سیاست‌ها، راهبردها و برنامه اجرایی خود برای پیمایش مسیر را بطور روشن، شفاف و معین تعریف نماید و قبل از انتخابات به آگاهی مردم برساند. جامعه و مردم انتظار دارند مسئله و برنامه حل آن درست، شفاف و صادقانه در برنامه پیشنهادی یک نامزد رئیس‌جمهور انعکاس پیدا کند و معیار سنجش تحقق برنامه مشخص و قابل ارزیابی باشد.

چنین برخوردی در انتخابات ریاست جمهوری یک اقدام هوشمند، اعتماد برانگیز و مشارکت‌جویانه است و رئیس‌جمهور را در مقابل مردم پاسخگو می‌کند. مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی به مردم، فرصت‌های بسیار مهم را برای یک رئیس‌جمهور برگزیده بوجود می‌آورد و پشتیبانی اجتماعی مردم از برنامه رئیس‌جمهور شکل می‌گیرد که تضمینی خواهد بود برای موفقیت اجرای یک برنامه.

نقطه مقابل رفتار مسئولانه برخورد عوام‌گرایانه است که از سوی برخی نامزدهای انتخاباتی بصورت شعار برای تحریک احساسات مردم اعلام می‌شود که بنیان چنین رفتاری عدم باور و اعتماد نامزد انتخاباتی به شعور، خرد و آگاهی مردم است. کسب رای انتخاباتی مردم براساس شعارهای بدون پشتوانه یک اقدام در خلاف جهت مسئولیت‌پذیری است. عدم ارایه برنامه صریح و مشخص نبودن معیار سنجش توفیق یک برنامه رئیس‌جمهور و تنها تحریک احساسات یا توزیع منابع محدود کشور بدون منطق و عقلانیت اقتصادی و سیاسی نشان از آن دارد که پیگیری شعارهای ارایه شده می‌تواند وضعیت زندگی را دشوار سازد، مشکلات بزرگی را در زندگی شخصی و اجتماعی بوجود آورد و کشور را از مسیر توسعه پایدار منحرف کند.

رویدادهای سیاسی کشور از سال ۱۳۸۴ تا کنون و اخذ رای انتخاباتی مردم براساس شعار مبتنی بر سطحی‌نگری و سوءاستفاده از ناهنجاریهای شکل گرفته و شکاف‌های اجتماعی بصورت یک روند در انتخابات ریاست جمهوری پدیدار گشته است. شعار رئیس‌جمهور منتحب در سال ۱۳۸۴ بر پایه تحریک مردم نسبت به اشرافی‌گری بدون ارایه یک برنامه مشخص بود که به دلیل اخذ رای براساس شعارهای بدون پایه، دولت دهم مجموعه اقتصادی با نرخ تورم بیش از ۴۵٪، کاهش ارزش پول ملی به یک سوم، تحریم‌های گسترده بین‌المللی و با تلفات وسیع منابع اقتصادی را تحویل داد. در دوره ۹۲-۱۳۸۴ فساد سازمان یافته در جامعه شکل گرفت و گسترش یافت. ابعاد اشرافی‌گری به حد غیرقابل تحمل افزایش پیدا کرد و جامعه را با شکاف‌ها و گسل‌های اجتماعی بسیار پیچیده رها نمود. دولت یازدهم در سال ۱۳۹۲ بایستی تمام نیرو و تلاش خود را بر محدود کردن از هم‌گسیختگی اقتصادی و اجتماعی ناشی از عملکرد دولت قبلی متمرکز می‌کرد.

دولت یازدهم با شعار تدبیر و امید کار خود را شروع کرد و بر کاهش تنش‌های بین‌المللی و رفع تحریم‌های اقتصادی و سیاسی تلاش نمود. ولی اقدامات لازم برای تقویت بنیه اقتصادی کشور، مبارزه با ناکارآمدی و مقابله با فساد را به فراموشی سپرد و امور مدیریت را تنها در اختیار افراد شناخته شده موجود در چرخش مدیریت قرار داد و تقویت اجتماعی و کارآمد سازی مدیریت را در عمل اجتماعی از برنامه خود خارج نمود. بنابراین، در سال ۱۴۰۰ یک اقتصاد با مشکلات عظیم، نرخ تورم بالای ۴۸٪، پول ملی به شدت تضعیف شده را می‌خواهد به رئیس‌جمهور بعدی تحویل دهد. عملکرد دولت در دوره ۹۹-۱۳۹۲ سبب شد قدرت خرید خانوار متوسط نسبت به آغاز شروع کار دولت یازدهم به میزان ۳۴٪ کاهش یابد، رکود بر اقتصاد حاکم شود، بیش از ۲۵٪ نیروی کار جوان (در بازه سنی ۲۴-۱۵ سال) بیکار باشند، امید اجتماعی به حداقل سطح خود برسد و تحریم‌های ظالمانه همچنان فشار مضاعفی را بر اقتصاد و اجتماع تحمیل نماید.

پیامدهای اقدامات دولت‌های نهم تا دوازدهم ناشی از تاکید بر شعار به جای شعور مردم، تحریک احساسات به عوض ارتقای آگاهی اجتماعی برای انتخاب مسیر درست توسعه پایدار، اقدامات سطحی و عوام‌گرایانه و نداشتن مبانی علمی برای یک برنامه و فقدان برنامه منسجم بوده است. این تجربه تاریخی حکایت از آن دارد که در پی شعارهای بی‌پایه، بی‌اعتمادی بر جامعه حاکم شده که اعتماد اجتماعی بین دولت و ملت را تحلیل داده و بر تنش و سرخوردگی در جامعه افزوده است.

برنامه نامزدی یک رئیس‌جمهور باید مسئله محور باشد تا یک بخش از مجموعه چالش‌های کشور را حل نماید و راه را برای نیل به افق دورنمای مسیر هموار سازد. از اینرو، لازم است برنامه رئیس‌جمهور شفاف، روشن، مشخص، قابل ارزیابی باشد و این در تناقض با شعارهای عوام‌گرایانه و تحریک احساسات ظاهری جهت اخذ رای است.

برنامه‌ای که این جانب به عنوان خدمت‌گزار مردم بزرگوار در نوشتار حاضر تقدیم می‌کنم براساس مدل کارآمد و تجربه شده **اقتصاد اجتماعی** و مبتنی بر چشم‌انداز روشن و سیاست‌های مشخص و راهبرد معین است و اقداماتی که باید در ۴ سال دوره ریاست جمهوری به اجرا در می‌آید موضوع محوری آن حل مشکلات روزمره مردم و همزمان هموار ساختن مسیر برای ایجاد تحول

در ساختار اقتصاد و جامعه ایران و استقرار شرایط لازم برای ایجاد زندگی
برازنده ایرانی و تحول بنیانی در نظام مدیریت اجرایی کشور و ایجاد اعتماد
بین مردم و دولت می باشد.

برنامه حاضر به نحوی تنظیم شده است که خود الگویی برای تحول سازنده
در فرآیند مبارزه اجتماعی و سازنده ظاهر شود و فرد منتخب دارای صلاحیت و با
تجربه و اقتدار مدیریتی و تحت نظارت مردم و پاسخگو باشد. به این ترتیب،
برنامه انتخاباتی این جانب به صورتی تنظیم شده است تا سطح انتظارات
عقلانی مردم از نامزدهای انتخاباتی را ارتقا دهد و نامزدهای ریاست جمهوری
را مکلف و مجبور کند تا از مرحله شعارهای بدون پایه و سطحی گذر کنند و
متکی بر شعور و آگاهی مردم شریف و بزرگوار ایران باشند و آن را مبنای حرکت
خود قرار دهند. زیرا مردم بزرگوار ایران آگاه و با سطح شعور بالا هستند و ترجیح
می دهند به درک، آگاهی و شعور ملت بزرگ ایران احترام گذاشته شود.

۲- فرصت ها و تهدیدها در وضعیت کنونی

سرزمین ایران با تاریخ و فرهنگ کهن خود دارای نقاط قوت و ضعف است و تهدیدها و استفاده از فرصت های قابل توجه بر توسعه کشور تاثیر می گذارند. مجموعه نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها را می توان به ترتیب زیر برشمرد:

نقاط قوت

- نیروی انسانی جوان و تحصیل کرده و توانمند
- حجم قابل توجه منابع نفت، گاز طبیعی، معادن و برخورداری از پتانسیل بالای منابع انرژی تجدیدپذیر
- تاریخ و تمدن کهن با فرهنگ والای مبتنی بر منشور حقوق بشر و تمدن اسلامی
- موقعیت جغرافیایی مناسب و چهارراه تبادلات انرژی، کالا، خدمات در آسیای غربی

- نقطه اتصال شبکه مبادلات بین آسیای میانی، دریای سیاه، خاورمیانه و آسیای شرقی
- توانمندی اجتماعی و قدرت بازدارندگی برای دفاع از منافع ملی و سرزمین

نقاط ضعف

- عدم ثبات اقتصادی و به تحلیل رفتن منابع اقتصادی کشور
- گسترش ناامیدی اجتماعی به دلیل رکود اقتصادی و آسیب پذیری اعتماد بین مردم و حاکمیت و دولت
- وابستگی اقتصاد به تک محصول نفت و گاز و منابع پایان پذیر و آسیب پذیری از تحولات در بخش انرژی جهان
- روند فزاینده مصرف منابع، انرژی، آب و کالاها و عدم تعادل بین عرضه و تقاضا
- سهم بالای بی‌کاری در ترکیب نیروی فعال جامعه و گسترش فقر و شکاف بین گروه‌های اجتماعی
- انحصار دولتی و شبه‌دولتی بر بازارهای اقتصاد و سهم اندک بخش خصوصی در بازار
- تداوم کسری بودجه دولت، محدود شدن منابع درآمدی دولت و نرخ تورم بالا
- به خطر افتادن پایداری رشد اقتصادی به دلیل تخریب فزاینده منابع آب، انرژی و محیط زیست

- بازده پایین تولید و تخریب رو به رشد منابع انرژی، آب و گسترش آلودگی محیط زیست
- سطح پایین کارایی اقتصاد و بهره‌وری کار و سرمایه

فرصت‌ها

- امکان احیای منابع تخریب شده و افزایش بازده تولید و ارتقای بهره‌وری عوامل
- توسعه توان رقابت اقتصاد ملی به دلیل مزیت نسبی کشور در زمینه انرژی
- آماده به کار بودن نیروی جوان کشور در زمینه‌های دانش بنیان
- توسعه فناوری‌های کارآمد انرژی به دلیل مزیت‌های نسبی و برخورداری از دانش‌آموختگان
- مشارکت در تلاش‌های بین‌المللی برای مقابله با چالش‌های مرتبط با تغییرات اقلیمی

تهدیدها

- محدود شدن بازار منابع انرژی هیدروکربوری و کاهش درآمد صادرات انرژی
- گسترش ناکارآمدی مدیریت و کاهش توان رقابت اقتصاد و سرعت بالای تخریب منابع
- محدودیت دسترسی به منابع مالی بین‌المللی و فناوری کارآمد و با بازده بالا

- گسترده شدن فساد سازمان یافته در اقتصاد و جامعه
- چالش‌های سیاسی بین‌المللی و عدم امکان استفاده از ثمره هم‌افزایی هم‌کاری‌های بین‌المللی
- مقاومت انحصار دولتی و شبه خصوصی در برابر تحول ساختاری در اقتصاد و افزایش کارایی
- تشدید آلودگی محیط‌زیست (آب، هوا، خاک) ناشی از تولید و تبدیل حامل‌های انرژی

ارزیابی فرصت‌ها و تهدیدهای اقتصاد و جامعه حاکی از آن است که توسعه اقتصادی و اجتماعی با مخاطرات جدی همراه است و از طرف دیگر توسعه اقتصادی با محدودیت‌های اقتصادی، فنی و زیست‌محیطی مواجه می‌باشد. مقابله با چالش‌های بزرگ جامعه موضوع رفع تنگناها و سامان‌دهی به توسعه پایدار و گسترش فعالیت‌های بهینه‌سازی منابع و محیط‌زیست و کاربرد فناوری‌های کارآمد انرژی و محیط‌زیست و نوسازی زیرساخت‌های کشور را ضروری می‌نماید.

۳- چشم‌انداز مطالبات ملت بزرگ ایران

ملت ایران در یک صد سال گذشته همواره برای توسعه پایدار جامعه، شکل‌گیری زندگی متعالی و شایسته مردم ایران با سابقه تمدنی کهن و اعتقاد راسخ بر عدالت اجتماعی مبتنی بر آموزه‌های دین اسلام، تحقق حقوق بشر، آزادی و استقلال مبارزه نموده است. محتوی مبارزات و سمت و سوی حرکت مردم چشم‌انداز مطالبات مردم را نشان می‌دهد که بطور خلاصه به ترتیب زیر جمع‌بندی می‌شود.

الف- تحقق زندگی شرافت‌مندانه و شایسته مردم ایران مبتنی بر کرامت انسانی

ب- ایجاد جامعه‌ای مبتنی بر عدالت اجتماعی و فرصت‌های مشارکت یکسان در امور جامعه برای همه ایرانیان

پ- ایجاد جامعه‌ای حافظ حقوق مادی و معنوی شهروندان، آزادی اندیشه، اجتماعی و سیاسی

ت- ایجاد جامعه‌ای نوآور، خلاق، مبتکر و دارای فرهنگ بالا، امنیت داخلی و خارجی پایدار، یکپارچگی همه اقوام ایرانی توأم با احترام متقابل بین همه اقوام و آحاد جامعه

ث-جامعه‌ای مستقل و توانمند با جایگاه قدرتمند در تعاملات بین‌المللی در همه ابعاد اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و پیش‌برد همکاری با کشورهای جهان براساس عزت، حکمت، مصلحت و احترام متقابل

ج- احترام به حقوق همه ملل جهان و مشارکت در تلاش‌های جامعه بشری برای توسعه پایدار، صلح، ثبات و زندگی شایسته انسان‌ها

۴- ماموریت دولت براساس مطالبات جامعه

مردم ایران در تاریخ چندین صد سال خود انواع دولت‌ها به شکل‌های مختلف را ایجاد کردند و هر کدام از دولت‌ها در جامعه ایران نقشی را ایفا نمودند که در تاریخ از آن‌ها به نیکی یا دولت نامناسب یاد می‌شود. براساس تجربه تاریخی ماموریت مورد انتظار جامعه از دولت به ترتیب زیر جمع بندی می‌شود.

الف- حافظ منافع ملی، امنیت داخلی و بین‌المللی، نگهبان حریم خصوصی افراد حقیقی و حقوقی

ب- دولت مقتدر با مدیریت کارآمد مبتنی بر حکمرانی خوب براساس حداکثر مشارکت مردم در امور جامعه و توسعه دهنده عدالت اجتماعی مبنی بر ایجاد فرصت‌های یکسان برای آحاد جامعه

پ- حافظ حقوق بشر، نگهبان حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مردم و پاسخگویی در پیشگاه مردم

ت- تسهیل‌کننده مشارکت اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مردم در سرنوشت جامعه

ث- توسعه دهنده شفافیت و جلوگیری از هرگونه فساد و رانت‌های اقتصادی، سیاسی، خانوادگی و اطلاعات

۵- سیاست‌های مورد انتظار مردم

سیاست‌های کلان مورد انتظار مردم ایران براساس ارزیابی مطالبات مردم، تهدیدها و فرصت‌های جامعه در شرایط کنونی و برای مقابله با چالش‌های اساسی و بنا بر تجربه جهانی در مقابله با چالش‌ها تنظیم و اهداف کلان دولت به ترتیب زیر جمع‌بندی شده است.

سیاست‌های کلان

الف- توسعه فعالیت بخش خصوصی در اقتصاد در چارچوب بازار رقابتی و خروج دولت از امور اجرایی اقتصادی و اجتماعی

ب- توسعه انسانی به عنوان عامل اصلی ایجاد مزیت رقابتی و پیش‌برنده توسعه پایدار جامعه

پ- اولویت‌دهی به بخش غیردولتی در اجرا با تاکید بر حفظ نقش سیاست‌گذاری و نظارتی دولت برای بیشینه‌سازی منافع اجتماعی و کمینه‌سازی هزینه‌های بیرونی و اجتماعی

ت- قانون‌مداری و قانون‌گرایی و تفکیک نقش و متولیان حوزه‌های اجرایی و تقویت سیاست‌گذاری، نظارت حاکمیتی و گسترش نظارت اجتماعی بر امور جامعه

ث- حداکثر بهره‌برداری از ساز و کارهای بازار رقابتی، الگوهای اقتصاد سبز و ایجاد موانع بر شکل‌گیری انحصارات

ج- توسعه دیپلماسی فعال در جهت حفظ و بسط منافع ملی، گسترش تعامل و گفتگو و بهره‌برداری از امکانات بین‌المللی برای شتاب‌دهی به توسعه پایدار جامعه

اهداف کلان

اهداف براساس بیانیه ماموریت و پیگیری سیاست‌های کلان به ترتیب در دو بخش کیفی و کمی تعریف می‌شود. اهداف کیفی تحقق وضعیت مشخص در راستای چشم‌انداز را منعکس می‌سازد و اهداف کمی دستیابی به وضعیت‌های مرحله‌ای در افق چهار ساله در فرآیند حرکت به سوی چشم‌انداز را بازتاب می‌دهد.

الف- اهداف کلان کیفی

- تدوین نقشه‌راه توسعه پایدار جامعه
- طراحی گام‌ها و مراحل براساس نقشه‌راه
- سازماندهی حکمرانی خوب و مقتدر و حافظ منافع ملی کشور و برای ارتقای سطح زندگی مردم ایران و حراست از حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مردم
- توسعه بستر لازم برای مشارکت وسیع مردم در امور جامعه
- سازماندهی نظام فراگیر نوآوری براساس فعالیت و ابتکارهای افراد حقیقی و حقوقی
- شکل‌دهی مناسب به دیپلماسی فعال برای حفاظت از منافع ملی،

گسترش اقتدار ملی، مشارکت در تلاش‌های بین‌المللی برای مقابله با چالش‌های جامعه بشری و ارتقای جایگاه ایران در جامعه جهانی

- افزایش نقش بخش خصوصی در اقتصاد از طریق ایجاد بازار رقابتی و جلوگیری از شکل‌گیری هرگونه انحصار در اقتصاد کشور

ب- اهداف کلان کمی در دوره ۴ ساله ریاست جمهوری

- دگرگونی ساختار بودجه و هزینه‌کرد دولت براساس کارایی و تخصیص کارآمد منابع و هزینه‌کرد و محدود نمودن درآمد دولت به درآمدهای مالیاتی
- کاهش وابستگی بودجه دولت به درآمدهای نفتی به صفر در پایان دولت
- اجرای هدفمندسازی یارانه انرژی در راستای کاهش وابستگی اقتصاد به دولت، ارتقای بهره‌وری و کاهش یارانه‌های انرژی به ۴۰٪ آن در سال ۱۴۰۰ در دوره چهار ساله با اولویت صنایع به‌شدت انرژی‌بر، سایر صنایع، کشاورزی و حمل و نقل
- تخصیص کل منابع حاصل از کاهش یارانه انرژی خارج از بودجه دولت به امر سرمایه‌گذاری از طریق بخش خصوصی، افزایش قدرت خرید مردم و ارتقای سطح بهره‌وری کل اقتصاد
- افزایش سرمایه‌گذاری از طریق بخش خصوصی در اقتصاد بطور متوسط به میزان ۳۰٪ در سال در دوره ۴ ساله
- کاهش نقش دولت در اقتصاد به کمتر از ۳۰٪

- کاهش نرخ تورم به یک رقم در طول سه سال اول دولت و پایدار نمودن آن در دوره دولت سیزدهم
- افزایش درآمد واقعی ۳۰٪ خانوارهای ضعیف جامعه (سه دهک پایین جامعه)
- پوشش کامل هزینه‌های بهداشت و آموزش ۵۰٪ خانوارهای جامعه (۵ دهک پایین جامعه)
- ارائه تسهیلات ارزان مسکن برای ۶۰٪ خانوارهای فاقد مسکن مناسب (۶ دهک پایین جامعه) به میزان ۲۰۲۶ هزار میلیارد ریال (معادل ۸/۱ میلیارد یورو)
- ایجاد شغل جدید به میزان حداقل ۱/۸ میلیون نفر تا پایان دوره ریاست جمهوری
- ایجاد رونق اقتصادی و دستیابی به رشد متوسط حداقل ۶٪ در سال در دوره ۴ ساله

۶-۱- راهبردهای کلی و اقدامات دولت در دوره ۴ سال

راهبردهای کلی دولت برای اجرای سیاست‌ها و تحقق اهداف کیفی و کمی اقتصاد به ترتیب زیر است.

۶-۱- کارآمد نمودن مدیریت دولتی

تخصیص بودجه به دستگاه‌های دولتی براساس کارایی و ارزیابی دقیق عملکردهای دستگاه‌های دولتی طبق شاخص‌های کیفی و کمی، شفاف‌سازی عملکرد دستگاه‌های دولتی، تسهیل دسترسی عموم به اطلاعات در مورد عملکرد بودجه عمومی براساس شاخص‌های عملکرد دستگاه‌های دولتی و عمومی و پشتیبانی از نظارت اجتماعی بر عملکرد بودجه مهمترین روش برای سالم‌سازی، کارآمد نمودن مدیریت و مبارزه با فساد است. برای کارآمدن نمودن مدیریت دولتی اقدامات زیر انجام خواهد شد.

الف- انتخاب مدیران در سطوح بالای کشور براساس توانمندی، توان مدیریت علمی، تخصص، علم، دانایی، تجربه در موضوع، اشراف بر چالش‌های تحت مدیریت، صداقت، برنامه‌ریزی و باور مندی به حکمرانی براساس **اقتصاد اجتماعی**

ب- دارای سوابق علمی، حرفه‌ای، کاری معتبر در زمینه موضوع مدیریت

پ- توان ارزیابی برنامه کار و مدیریت برای پیاده‌سازی برنامه
اقتصاد اجتماعی در حوزه فعالیت

ت- پاسخگویی، صراحت در گفتار، نیک‌اندیش، دارای اعتقاد راسخ
به مبارزه با فساد

ث- دارای توان پشتیبانی از سازمان‌های مردم‌نهاد و تشکل‌های
اجتماعی در حوزه فعالیت

۶-۲- رونق اقتصادی

الف- تنظیم و تدوین ساختار نوین بودجه و اجرای آن از سال اول

ب- تعریف هدف‌مندی‌سازی یارانه‌های انرژی به‌عنوان یک طرح تحت
مسئولیت مستقیم رئیس‌جمهور

پ- کاهش سریع بودجه دولت از طریق کاهش هزینه‌های اضافی و
ارتقای درآمدهای مالیاتی دولت

ت- جایگزینی درآمدهای نفتی بودجه از محل منابع حاصل از هدف‌مندی‌سازی
یارانه انرژی

ث- پشتیبانی از فعالیت بخش خصوصی کارآفرین با ارزیابی تسهیلات
به پروژه‌های افزایش کارایی و بهینه‌سازی و جلوگیری از شکل‌گیری
انحصارهای اقتصادی و مالی

ج- ایجاد بازار رقابتی بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست برای جلوگیری
از تلفات و تخریب منابع طبیعی و ثروت ملی، افزایش فعالیت بخش
خصوصی و کاهش هزینه‌های اجتماعی اقتصاد

ث- افزایش سرمایه‌گذاری جدید از طریق ارائه تسهیلات ارزان به بخش خصوصی از محل منابع هدفمندسازی یارانه انرژی به موارد زیر:

- بهینه‌سازی انرژی، آب و منابع اقتصادی
  - توسعه ظرفیت‌های مقیاس کوچک انرژی براساس فناوری‌های بایازده انرژی بالا و انرژی‌های تجدیدپذیر
  - توسعه اقتصاد چرخشی از طریق ارائه تسهیلات برای کاهش ضایعات و پسماندها در بخش‌های کشاورزی، صنعتی، تجاری، خانگی، شهرها، روستاها و شهرک‌های صنعتی
  - اعمال سقف و مبادله و ایجاد بازار ملی مبادلات آلودگی و گازهای گلخانه‌ای
  - اصلاح، نوسازی و توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل
  - اصلاح، نوسازی و توسعه زیرساخت‌های انرژی
  - پشتیبانی از نظام‌نوآوری فراگیر و پژوهش‌های بنیادی و کاربردی، توسعه فناوری و تجاری‌سازی فناوری
- ج- رفع موانع اداری و حقوقی در مشارکت بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری و جذب سرمایه‌گذاری خارجی از طریق بخش خصوصی فعال در عرصه‌های مختلف
- چ- کاهش هزینه‌های عمرانی و جاری دولت در بخش انرژی و دگرگونی مدیریت در شرکت‌های دولتی و افزایش کارایی آن‌ها و آماده نمودن آن‌ها برای واگذاری به بخش خصوصی کارآمد و کارآفرین طبق ضوابط مشخص و حرفه‌ای

ج- اصلاح و ارتقای نظام مالی کشور و گسترش و تعمیق نظام نظارت بر عملکرد موسسات مالی

خ- افزایش درآمد مالیاتی دولت از طریق هموارسازی مسیر رونق اقتصادی و اعمال مالیات ارزش افزوده بر فروش انرژی در پی هدفمندسازی یارانه های انرژی

۳-۶- طرح هدفمندسازی یارانه های انرژی

بخش مهمی از منابع کشور از طریق تلفات و تخریب منابع انرژی به هدر می رود و این امر هزینه های اقتصادی و اجتماعی زیادی را بر اقتصاد تحمیل نموده است. طرح هدفمندسازی یارانه های انرژی و دستاوردهای آن طبق طرح مدون، شفاف، مشخص و معین به مرحله اجرا درخواهد آمد. دسترسی به منابع احیا شده و بهره برداری از منابع وسیعی که در اقتصاد تلف یا تخریب می گردد کمک می کند امکانات و منابع داخلی برای ایجاد تحول ساختاری در اقتصاد فراهم شود. اصول و کلیات طرح هدفمندسازی یارانه انرژی به ترتیب زیر خواهد بود.

الف- منابع حاصل از هدفمندسازی یارانه انرژی خارج از بودجه دولت و تحت مسئولیت و مدیریت مستقیم رئیس جمهور و بطور اخص به موارد معین و طبق طرح تفصیلی مشخص و با شفافیت کامل و تحت نظارت اجتماعی تخصیص داده می شود.

ب- هرگونه افزایش قیمت انرژی برای بخش خانگی در طرح هدفمندسازی انرژی در طول دوره ۴ ساله دولت ممنوع خواهد بود.

پ- هرگونه افزایش قیمت سوخت برای حمل و نقل عمومی و سهمیه سوخت خودروهای اقلشار ضعیف جامعه در طول ۴ سال دوره دولت مجاز نخواهد بود.

ت- کاهش یارانه انرژی برای صنایع به شدت انرژی‌بر و صادرکننده محصولات، صنایع، بنگاه‌های حمل و نقل و گروه‌های مرفه و برخوردار جامعه در طول دوره ۴ سال در دو فاز انجام می‌گیرد.

ث- فروش و صادرات انرژی صرفه‌جویی شده برای بخش خصوصی آزاد خواهد بود.

ث- درآمد حاصل از هدف‌مندسازی یارانه‌های انرژی در بخش تولیدی برابر ۳۳۶۲۰ هزار میلیارد ریال (معادل ۱۳۴ میلیارد یورو) می‌باشد.

ج- مالیات بر ارزش افزوده فروش انرژی و مالیات حاصل از حقوق شغل‌های جدید حاصل از سرمایه‌گذاری برابر ۳۳۳۰ هزار میلیارد ریال (معادل ۱۳/۳ میلیارد یورو) می‌باشد و تنها برای افزایش درآمد دولت و جایگزینی درآمد صادرات نفت مورد استفاده خواهد بود.

چ- ارایه تسهیلات ارزان به بخش خصوصی برای امور معین و برای بهینه‌سازی انرژی و آب، پیاده‌سازی اقتصاد چرخشی، تقویت نظام اجتماعی و پشتیبانی از پژوهش، توسعه و کاربرد فناوری و تسهیل تولید انبوه فناوری نوین و با بازده بالا و کارآمد برابر ۱۵۳۰۲ هزار میلیارد ریال (معادل ۶۱ میلیارد یورو) می‌باشد.

۶-۴ حفاظت و بهینه‌سازی محیط‌زیست

تخریب منابع و آلودگی محیط‌زیست چالش بزرگ در ایران است و سیاست‌های مشخص برای مقابله با این چالش عظیم تنظیم نشده و مدیریت اجرایی نیز همواره ضعیف بوده است. برای حل مسائل محیط‌زیست سیاست‌های مشخصی تدوین و منابع اقتصادی معین برای حل مسائل در نظر گرفته شده است.

الف- تعریف و اعمال استانداردهای معین برای کاهش آلودگی محیط‌زیست

ب- پیاده‌سازی طرح جامع و فراگیر پایش، راستی‌آزمایی و گزارش‌دهی تولید و پخش آلاینده‌های محیط‌زیست و تاثیر اجرای طرح‌ها و پروژه‌های بهینه‌سازی

پ- مدیریت تقاضا و تنظیم و تدوین نظام مشوق‌ها و جرایم مصرف منابع (مانند آب، زمین) و محیط‌زیست

ت- ایجاد بازار رقابتی بهینه‌سازی منابع (به ویژه آب) و صدور مجوز فروش و صادرات منابع صرفه‌جویی شده از طریق بخش خصوصی

ث- ایجاد سقف و مبادله و تشکیل بازار مبادله آلودگی و گازهای گلخانه‌ای

ج- تخصیص مبلغ ۱۳۳۹ هزار میلیارد ریال (معادل ۵/۴ میلیارد یورو) بصورت ارایه تسهیلات ارزان به بخش خصوصی برای سازماندهی اقتصاد چرخشی و گذار به اقتصاد سبز

۵-۶- ارتقای جایگاه اجتماعی مردم و گسترش امید اجتماعی

برای مقابله با چالش‌های اجتماعی موارد مشخص با منابع اضافی معین به ترتیب زیر در برنامه اجتماعی دولت منظور شده است.

الف- تخصیص منابع اضافی آزاد شده و حاصل از هدفمندسازی یارانه انرژی برای ارتقای سطح زندگی اقشار ضعیف جامعه به ترتیب زیر می‌باشد.

- افزایش درآمد ۳۰٪ خانوارهای با درآمد کم (سه دهک پایین جامعه) به میزان ۲۰٪ در سال در طول دوره ۴ ساله

- پوشش کلیه هزینه‌های بهداشت تعداد ۵۰٪ خانوارهای کشور (۵ دهک پایین جامعه)
  - پوشش کلیه هزینه‌های آموزش تعداد ۵۰٪ خانوارهای کشور (۵ دهک پایین جامعه)
  - ارایه تسهیلات ارزان و بلند مدت مسکن به ۵۰٪ خانوارهای فاقد مسکن (۵ دهک پایین جامعه)
  - تقویت بودجه بهزیستی و اصلاح و نوسازی نظام بهزیستی
- ب- پشتیبانی از تشکل‌های مدنی و اجتماعی و بنیادهای خیریه در امور بهداشت، آموزش، کارآفرینی
- پ- کاهش بی‌کاری از طریق ایجاد رونق اقتصادی و شغل جدید به میزان ۱/۸ میلیون نفر از طریق ارایه تسهیلات ارزان به بخش خصوصی براساس منابع حاصل از هدفمندسازی یارانه انرژی
- ت- اصلاح، نوسازی و تقویت نظام بیمه تامین اجتماعی و کارآمد نمودن نظام تامین اجتماعی
- ث- اصلاح، نوسازی و تقویت نظام سلامت و کارآمد نمودن نظام بهداشت عمومی
- ج- پشتیبانی از تشکل‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد در زمینه‌های اجتماعی و زیست محیطی در راستای ارتقای توان مطالبه‌گری آن‌ها و ایجاد شفافیت در جامعه
- چ- پشتیبانی از تشکل‌های مردم‌نهاد اجتماعی برای مبارزه با فساد و خشونت در سطوح مختلف

۶-۶- ارتقای فرهنگ جامعه و با ارزش نمودن کار و تلاش

برای مقابله با چالش‌های فرهنگی و ارتقای فرهنگ کشور موارد مشخص با منابع اضافی معین به ترتیب زیر در برنامه دولت منظور شده است.

الف- تخصیص منابع برای اصلاح و تقویت نظام بیمه و حقوق بازنشستگی اهل فرهنگ، هنر و ورزش

ب- حفاظت از حقوق مادی و معنوی اعضای اهل هنر و نگهبانی از مالکیت معنوی و گسترش آن

پ- تسهیل تولید و انتشار محصولات فرهنگی و رفع موانع اداری در راه فعالیت فرهنگی

ت- پشتیبانی از تشکل‌ها و نهادهای فرهنگی، علمی، آموزشی، هنری و کمک به گسترش فعالیت آن‌ها برای ارتقای اخلاق فردی، اجتماعی، حرفه‌ای و تقویت توان نظارتی آن‌ها بر امور فرهنگی و هنری جامعه

ث- پشتیبانی از تقویت تشکل‌های فرهنگی برای مبارزه با خشونت فردی و اجتماعی، توسعه جو اعتماد فردی و اجتماعی، ایجاد آرامش فکری و گسترش بستر فرهنگی برای جلوگیری از تنش‌های فردی و اجتماعی

ج- پشتیبانی از مطالبات صنفی و تشکل‌های معلمان، استادان دانشگاه، دانش‌آموزان، دانشجویان، جوانان، هنرمندان، نویسندگان، ورزشکاران و سایر اهل فرهنگ و تقویت روحیه مطالبه‌گری و ایجاد امکانات لازم برای آن‌ها

چ- پشتیبانی از فعالیت‌های فرهنگی محلی و قومی و گسترش تعامل فرهنگی بین اقوام و مناطق مختلف کشور

ح- پشتیبانی و تقویت ایران گردی و جلب و تسهیل ورود جهانگردان خارجی به کشور

خ- پشتیبانی و تقویت طبیعت گردی، توریست سلامت و رفع موانع اداری از توسعه گردشگری

۶-۷- شفافیت و جلب مشارکت احزاب در سیاست داخلی

ایجاد جو اعتماد بین دولت و ملت و توسعه بستر مناسب برای شفافیت، گسترش فعالیت احزاب سیاسی و رقابت سالم سیاسی موضوع برنامه دولت است که کلیات آن به ترتیب زیر می باشد.

الف- رفع موانع از فعالیت احزاب سیاسی و پشتیبانی از گسترش فعالیت آنها

ب- رفع موانع از فعالیت مستقل روزنامه نگاران و توسعه آزادی فعالیت روزنامه نگاری براساس قانون اساسی

پ- جلوگیری از قانون گریزی و اعمال سلیقه نهادهای انتظامی و امنیتی و ممانعت از انجام موارد خلاف قانون اساسی در ارتباط با فعالین سیاسی

ت- تعریف دقیق امنیت ملی براساس قانون اساسی، حفاظت از حقوق شهروندی، جلوگیری از هرگونه اعمال محدودیت بر فعالیت سیاسی شهروندان و حراست از حقوق شهروندان

ث- پشتیبانی از توسعه فعالیت سیاسی براساس گفتگو، تعامل، تسامح و مدارا

۶-۸ سیاست خارجی در خدمت توسعه پایدار کشور
سیاست خارجی دولت در دوره ۴ سال ادامه سیاست داخلی و برای پیاده‌سازی
اقتصاد اجتماعی در عرصه سیاست بین‌المللی خواهد بود.

الف- تسریع دیپلماسی خارجی برای حل مسائل برجام طبق نظر مقام
معظم رهبری براساس عزت، حکمت، مصلحت و رفع
تنگناهای ناشی از تحریم‌های ظالمانه اقتصادی در راستای
منافع ملی

ب- پیگیری دیپلماسی فعال برای بهره‌برداری از امکانات اقتصادی
و تجاری بین‌المللی جهت تقویت و گسترش فعالیت و توان
بخش خصوصی در عرصه بین‌المللی

پ- توسعه دیپلماسی فعال برای تقویت مبادلات اقتصادی و فرهنگی
با کشورهای مرتبط با فرهنگ ایرانی، منطقه غرب آسیا و خاورمیانه

پ- پیگیری اقدامات مشخص برای تنش‌زدایی در خاورمیانه
و گسترش ارتباطات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی با کشورهای
همسایه براساس احترام متقابل و برای تقویت منافع ملی ایران

ت- دیپلماسی فعال برای تنش‌زدایی در غرب آسیا و جهان در راستای
صلح، ثبات و آرامش

ث- گسترش همکاری‌های اقتصادی و فرهنگی با مناطق اقتصادهای
بزرگ و تقویت مبادله تجاری، علمی و فناوری

ج- تقویت منافع ملی و ارتقای جایگاه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی
ایران در عرصه‌های بین‌المللی

پیوست

فهرست گزارش های اقتصاد اجتماعی

- ۱- الگوی حکمرانی «اقتصاد اجتماعی»، جلد ۱، اردیبهشت ۱۴۰۰
- ۲- اقتصاد اجتماعی: الگوی حکمرانی برای مقابله با چالش های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ایران، جلد ۲، اردیبهشت ۱۴۰۰
- ۳- اقتصاد اجتماعی: برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی، جلد ۳، اردیبهشت ۱۴۰۰

مقابله با چالش‌های بزرگ اقتصادی، اجتماعی و سیاست خارجی در کشور عزم، اراده و اقتدار مدیریتی مبتنی بر علم، دانایی و کارآمدی از طریق کاربرد علم و دانش روز و بکارگیری مهارت‌های مدیریتی را لازم دارد.

تامین زندگی شرافتمندانه برازنده ایرانی و ایجاد آسایش و آرامش در جامعه با راهبردها و راهکارهای عملگرایانه برای ایجاد اشتغال، رشد پایدار تولید و رونق اقتصادی امکانپذیر است که این امر به کمک نیروی انسانی آگاه، توانمند، شهروند مقتدر و مشارکت اجتماعی تحقق پیدا میکند.

الگوی حکمرانی اقتصاد اجتماعی بر شالوده تجارب جامعه بشری، مبارزات تاریخی در ایران و بهره‌برداری از این تجارب و پتانسیل‌های انسانی، فرهنگی و طبیعی کشور برای ایجاد تحول جهت برقراری ثبات اقتصادی و اجتماعی، توسعه پایدار و پیشرفت اجتماعی طرح‌ریزی شده است. بنابراین دستاورد اقتصاد اجتماعی ایجاد تحول در اقتصاد برای ثبات، پایداری و پیشرفت اجتماعی خواهد بود.

محسن مهرعلیزاده

اردیبهشت ۱۴۰۰